

шаблон снабжён заготовками необходимых элементов оформления. С шаблоном можно работать как на компьютере, так и вручную.

К достоинствам предлагаемого шаблона можно отнести:

-возможность обеспечения практической направленности процесса обучения;

-возможность выполнения разноплановых заданий, требующих координатной привязки объектов анализа:

-возможность обеспечения большого количества вариантов заданий путём комбинации исходных данных:

-простота использования, не требующая специальных пояснений;

-использование в работе приёмов работы с реальной картой территории.

Недостатком использования шаблона условной территории является повышенная затрата времени на проверку расчётных заданий.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЮДИНИ-ОПЕРАТОРА

Б.В. Дзюндзюк, В.А. Айвазов

Харківський національний університет радіоелектроніки

Анотація. Однією з характерних особливостей сучасного науково-технічного прогресу практично у всіх сферах діяльності людини є широке використання різноманітних ергатичних систем, в зв'язку з чим стає актуальним питання підготовки людини-оператора таких систем. Детально розглядаються психологічні форми реакцій у напружених ситуаціях, пропонуються ефективні заходи попередження і подолання стресових станів.

Ключові слова: напружена ситуація, психологічні реакції, готовність до дій.

Аннотация. Одной из характерных особенностей современной научно-технического прогресса практически во всех сферах деятельности человека является широкое использование разнообразных эргатических систем, в связи, с чем становится актуальным вопрос подготовки человека-оператора таких систем. Детально рассматриваются психологические формы реакций в напряженных ситуациях, предлагаются эффективные методы предупреждения и преодоления стрессовых состояний.

Ключевые слова: напряженная ситуация, психологические реакции, готовность к действиям.

Abstract. One of the characteristic features of modern scientific and technological progress in almost all areas of human activity is the widespread use of a variety of ergonomics systems, in connection with what is becoming a topical issue of training the human operator of such systems. Detail each of the forms of psychological reactions to stressful situations, offers effective methods to prevent and overcome stressful conditions.

Keywords: tense situation, psychological reactions, the willingness to take action.

Ніякі технічні удосконалення не усувають (і, мабуть, ніколи не усунуть) можливість виникнення ускладнень і небезпечних ситуацій, що пред'являють високі вимоги до надійності людини, до його вміння зберегти здатність своєчасно приймати правильні рішення і діяти доцільно важкій обстановці. Технічні пристрої можуть полегшити діяльність людини, але вони не усувають необхідності його безпосередньої участі.

Встановлено, що поведінкові реакції людини в екстремальних умовах, їх тимчасові характеристики, взагалі психофізіологічні можливості людей – величини надзвичайно варіативні, залежні від особливостей нервової системи, життєвого досвіду, професійних знань, навичок, мотивації, стилю діяльності.

В даний час вивести інтегральну форму поведінки людини в напруженій ситуації майже не представляється можливим. Проте з'являється все більше даних, що психологічні чинники – індивідуальні якості, здібності людини, його навички, готовність, установки, загальна та спеціальна підготовка, його характер і темперамент – у складній обстановці не сумуються арифметично, а утворюють певний комплекс, який в кінцевому рахунку реалізується або у правильній, або у помилковій дії. Отже, поведінка і дії людини в напружених ситуаціях - дуже складний процес, в якому динамічно переплетені різні його залежності від інформації, фізіологічних захисних та пристосувальних реакцій, підготовленості, психічної стійкості і готовності, індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Виконавчі дії в складній ситуації залежать від мотивації і вольових зусиль. В одному дослідженні вольове зусилля розглядається як високий регуляторний, резервний енергетичний фактор у довільній діяльності людини. Виділено два види труднощів різних дій: труднощі, що заважають максимальному прояву фізичних якостей, і труднощі, що перешкоджають ефективному прояву інтелектуальних процесів.

Можна вважати встановленим, що тут ми також стикаємося зі своєрідним конфліктом. Відомо, що психічні процеси мають слабку сумісність. Тому людина може одночасно виконувати кілька справ лише за умови, що жодне з них цілком не поглинає його уваги. Помилкові дії типу "забування", як правило, виникають в ситуаціях поглищеності уваги. У психофізіології стани, в яких людина опиняється недосяжною для багатьох впливів, отримали назву "домінантних".

Аналіз матеріалів, присвячених розробці проблеми стресових станів, показує, що найбільш ефективними заходами попередження і подолання тихий станів є:

1. Проведення профвідбору, що враховує індивідуальні властивості нервової системи, емоційну стійкість.
2. Виховання високих особистих якостей.
3. Досягнення високого рівня загальнотеоретичної підготовки фахівця, що сприяє зростанню впевненості у своїх силах.
4. Формування умінь, що дозволяють успішно досягти в змінюючихся умовах свідомо поставленої мети шляхом творчої зміни узагальнених способів і методів виконання роботи.
5. Формування твердих навичок роботи в напружених ситуаціях.
6. Удосконалення змісту і методів професійного навчання.
7. Застосування різних прийомів, що знижують ступінь напруженості.
8. Застосування фармакологічних засобів.
9. Застосування спеціальних фізичних вправ.

У процесі навчальної діяльності необхідно враховувати взаємини: людина-знаряддя праці-процес праці-навколишнє середовище-продукт праці. Щоб досягти належного ефекту від навчання, ці взаємини повинні певною мірою відповідати принципу подібності. Оскільки мова йде про підготовку людини до екстремальних умов, дуже важливо враховувати психологічні вимоги подібності стосовно до екстремальних умов.

МУЛЬТИМЕДІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

В.В. Пенюк

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Анотація. У статті проаналізовано використання мультимедійних презентацій як складової методичного забезпечення лекційного курсу з дисципліни “Цивільний захист” для студентів ВНЗ. Сформульовано основні принципи побудови мультимедійної презентації, розглянуто методичні особливості представлення наочного матеріалу, показано переваги мультимедійної системи як засобу навчання.

Ключові слова: мультимедійна презентація, цивільний захист, наочність, сучасні інформаційні технології.

Аннотация. В статье анализируется применение мультимедийных презентаций как составляющей методического обеспечения лекционного курса по дисциплине “Гражданская защита” для студентов вузов. Сформулированы основные принципы построения мультимедийной презентации, рассмотрены методические особенности представления наглядного материала, показаны преимущества мультимедийной системы как средства обучения.